

Het is wanneer ik het scherpst van die afstand bewust word gemaakt dat ik theater (etc.) altijd het krachtigst en het meest zinvol heb gevonden. Vooral dan op het specifieke vlak van de emoties en de morele waarden lijkt me dat het meest pregnant. We worden op 'eigenaardige' manier geconfronteerd met vragen zoals bijvoorbeeld: 'Wat begrijpen we nog van het begrip "eer" (en oneer)?' En van de daaraan gekoppelde gevoelens als 'wraak' en 'vergifenis', waar zovele drama's van Shakespeare, de Spaanse auteurs tot en met de opera's van Verdi om draaien? Welnu, bij een geslaagde opvoering van een werk waarin die begrippen centraal staan, begrijp ik als toeschouwer min of meer wat ze betekend moeten hebben. En tweede bijkomende doch niet onbelangrijke beschouwing: ik vraag me af wat er in onze tijd met dit – historisch gedateerd – gevoelsregister is gebeurd.

Dat soort bedenkingen en ervaringen treffen me nog sterker wanneer het gaat om het

rijke gamma van de amoureuze gevoelens. Wat aangevangen met de voor ons zo vreemd aandoende mengeling van schuld en lust, zoals in een niet eens zo ver van ons verwijderd stuk van Mauriac, *De onbeminden*? Doch die verwondering, hoe vaag ook, hoe gevoelsmatig die reflexie ook is, biedt openingen en perspectieven. Want, wat en hoe zouden we een besef hebben van wat in een bepaalde tijd libertinage heeft betekend, als we Marivaux niet hadden?

Dat dit soms een zowel geestelijke als emotionele inspanning vraagt, valt niet te ontkennen. We zijn dan ook snel geneigd te verklaren dat bepaalde teksten ontoegankelijk zijn geworden. Zoiets verraadt echter meer over de huidige tijd, die deze werken niet aan blijkt te kunnen. Juist waar het onbegrip of de afkeer het hevigst zijn, vermoed ik dat de betekenis – de uitdaging – voor nu misschien het grootst is. Ik denk aan de vreemd aandoende overdreven vormen van sentimentaliteit uit de vo-

rige eeuw – gaande van de Romantiek tot de Victoriaanse zoetzerigheid – die van ons verder af lijkt te staan dan bijvoorbeeld de gruwel van de Griekse tragedies.

Maar wat zouden we zijn zonder deze sleutels die ons tot bepaalde gebieden van de kunst en cultuurgeschiedenis, of de mentaliteitsgeschiedenis tout court, toegang verschaffen?

5. Soms lijkt het wel dat er hele genres ons door de vingers glippen. De operette lijkt me zo'n genre te zijn.

Die zeer genuanceerde mengeling van sentimentaliteit en 'domheid' komt naïef over. En naïviteit of 'candeur' is weer zo'n gevoel dat we verleerd hebben. Met het gevolg dat een hedendaagse regisseur meent een beroep te moeten doen op zijn intelligentie, zijn goede smaak en zijn virtuositeit om een operette op te voeren. Zoals onder meer weer eens het geval was bij de recente opvoering van *Orphée aux Enfers* van Offenbach in de Munt. Eens te

Orphée aux Enfers – De Munt / Johan Jacobs

